

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 20. 3. 2024**

**Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.**

**Podnet na preverenie č.: 0050/SO/2024**

**Programová služba: TA3**

**Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.**

**Číslo autorizácie vysielania: AT/87**

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

**Návrh uznesenia:**

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Andrey Cox a Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0050/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TA3 vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

**Úloha:**

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

**T: 2. 4. 2024**

**Z: PgO**

## Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 20. 3. 2024

Podnet na preverenie č. 0050/SO/2024 zaevidovaný dňa 27. 12. 2023  
Podávateľ: fyzická osoba  
Predmet podnetu: Štúdio TA3  
Deň a čas vysielania: 19. 12. 2023 9:38 hod.

Programová služba: TA3  
Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.  
Číslo autorizácie: AT/87

Dátum: 13. 3. 2024

## OBSAH PODNETU:

„...19.12.2023 o cca 9:39 (v repríze) odvysielala TA3 v rámci relácie „Štúdio TA3“ diskusiu s vedúcim misie Medzinárodnej org. pre migráciu. Téma: Prísnejšia politika pre migrantov. Ak si divák v úvode relácie myslí, že sa dozvie niečo nové o účinných opatreniach, ktoré by EU prijala, aby zásadným spôsobom vyriešila problém s nelegálnou migráciou, ostane sklamaný. Dozvieme sa GB a Taliansko diskutujú o dvoch opatreniach, dobrovoľný návrat migrantov a ochranu pobrežia. Nič konkrétne. O novom migračnom pakte ani muk. Za organizáciu hovorí, že chcú zlegalizovať pre migrantov cesty do EU a ochraňovať ich počas cesty. Moderátor hovorí o zneužívaní témy migrácie politikmi. Hlavnou témou je pre nich ochrana migrantov a ich bezpečnosť počas cesty – chcú otvárať legálne cesty pre migrantov. Moderátor sa pýta, že migračný tok bude silnieť, čo s tým? Host' to potvrdzuje, že už teraz vidí nárast. Dozvieme sa že skúmajú dôvody – ekonomické 40% a 60% uteká pred vojnou. V tej súvislosti povie, že zastaviť tok migrantov nie je možné a nabáda na to, aby sme tento stav manažovali, aby sme z toho mohli profitovať. Moderátor hovorí o zneužívaní tejto témy politikmi pred voľbami, o znásilňovaní žien, kradnutí detí a podobné hoaxy. Pýta sa, či nelegálna migrácia na Slovensku, tí cez Maďarsko je problém? Host' odpovedá úprimne, že by to nepovedal, že je to problém. Ďalej hovorí, že v prvom polroku 2023 to bolo 11000 nelegálnych migrantov. Ale že väčšina chce ísť ďalej, že to je jedna vec. Ďalej hovorí, že s tou nelegálnou migráciou v podstate problémy neboli, hovorí, že v SR máme málo migrantov, že je to menej ako 5 % vrátane AU. Tvrdí, že ľudia v podstate nepoznajú mnohých migrantov a preto majú obavy a myslí si, že sa s tým dá pracovať. Hovorí, že s tým môžeme pracovať prostredníctvom integrácie, prostredníctvom právnikov, integračných centier, aby sa miestny ľudia spoznali a pochopili s migrantmi. Moderátor drukuje a hovorí o obvyčajnej ľudskej vlastnosti, strachu z neznámeho a zneužívania témy na zbieranie politických bodov, pýta sa na skúsenosti host'a z iných krajín o šírení podobných hoaxov. Host', že iste, a že chce spolupracovať so všetkými politikmi, ale že sa teší na spoluprácu s novou vládou, že bude hovoriť o nových kanáloch migrácie, a že chce diskutovať hlavne nedostatok pracovnej sily, že do roku 2025 bude na Slovensku potrebných 300000 pracovných miest, pretože ľudia pôjdu do dôchodku a tak ďalej. Chce to riešiť spoločne s vládou, chce migrantov na Slovensku správnym, korektným, dôstojným spôsobom, že z toho môže ekonomika na Slovensku profitovať. Moderátor hovorí o kontrolách na hraniciach a uisťuje sa, že aj tak migráciu nezastavia. Host' to potvrdil, ďalej sa bavia o tom, že ekonomickí migranti chcú ísť do Nemecka. Moderátor, sa pýta koľko máme na Slovensku žiadosti o azyl. Odpoveď je, že 230 za rok. Moderátor, čo sa dá očakávať najbližší rok v rámci migrácie? Host', že počasie to ovplyvňuje a nečaká ďalšiu krízu, on to však nevidí ako krízu ale ako príležitosť. Na záver host' hovorí, že prvá priorita je zachrániť životy počas cesty, po druhé vytvoriť legálne cesty aby ľudia mohli prísť. A argument? Že máme stratu bilión dolárov v západných krajinách, keďže nemáme dostatok pracovných miest a potrebujeme ľudí, potrebujeme pracovnú silu. Moderátor pokračuje, že Slováci sú alergický na slovo migrant, lebo konšpirácie a hoaxy a pýta sa, čo by sme s tým v tomto čase mohli urobiť, aby sme sa na nich nemuseli pozeráť cez prsty. Host' odpovedá, že ľudia majú nedostatok informácií a treba poskytovať informácie na základe faktov a dôkazov a že keď ľudia spoznajú migrantov a uvedomia si pozitíva migrácie. Hovorí že benefity a náklady sú pozitívnejšie, keď migranti začnú pracovať a začnú platiť dane spoločnosti a že o tom treba hovoriť. Podľa host'a je potrebné umožniť ľuďom, aby pochopili, že migrácia je v prvom rade príležitosť, po druhé profituje z nej spoločnosť, videli sme to, hovorí a toto by chcel dosiahnuť a bude to dobrý krok vpred v tejto diskusii. V predmetnej diskusii odznali jednostranné vyjadrenia, názory a tvrdenia na tému nelegálnej migrácie. Zo strany moderátora odznali hrubo skresľujúce informácie o Slovákoch, všetkých hádže do jedného vreca a vykresľuje ich v negatívnom svetle, že vraj sú alergický na slovo migrant a pozeráme sa na nich cez prsty. Hneď vysvetľuje, lebo podliehame konšpiráciám a hoaxom. (Vážená mediálna rada, myslí aj Vás !) V relácii odznala nepravdivá informácia, koľko bolo podaných žiadostí o azyl za rok. Údajne 230. Podľa údajov Ministerstva vnútra SR to bolo 404 žiadostí k 31.11.2023 a za rok 2022 547. Od roku 2016 počet žiadostí o azyl v SR rastie. Téma migrácie je natoľko vážna, že nie je možné bez povšimnutia akceptovať, ako neprofesionálne k tomu vysielateľ pristupuje. Dáva priestor len jednému pohľadu na vec, tému zľahčuje, spomína integráciu migrantov ako niečo čo vo všeobecnosti funguje, pričom sú verejne dostupné informácie o tom, aké sú s tým v krajinách západu problémy. V relácii sa uvádzajú nepravdivé informácie. Zaujatosť moderátora voči Slovákom je očividná, keď popisuje ako Slováci reagujú na slovo migrant. Nemorálne je nabádanie na to, že máme

*z nelegálnej migrácie profitovať, že to máme brať ako príležitosť. To máme nešťastie ľudí využívať v náš prospech? V súvislosti s vyššie uvedeným Vás žiadam o preverenie, či odvysielaním tejto relácie, nebol porušený zákon 264/2022 Z.z. o mediálnych službách, konkrétne § 25, prípadne iné zákonné ustanovenia...”*

#### **PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:**

**Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):**

##### **§ 8 Komunikáty**

*4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.*

##### **§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám**

*Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný*

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,*
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.*

#### **ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:**

Podávateľ namietal voči relácii *Štúdio TA3*, a to konkrétne proti časti s názvom *Prísnejšia politika pre migrantov*. Podľa neho v neprofesionálnej diskusii odznali jednostranné a zľahčujúce vyjadrenia či názory na tému nelegálnej migrácie, pričom zo strany údajne zaujatého moderátora mali odznieť hrubo skresľujúce a generalizujúce informácie o Slovákoch vykresľujúcich ich v negatívnom svetle, čo sa týka vzťahu smerom k migrantom. V relácii mali taktiež zaznieť nepravdivé informácie, napríklad ohľadne toho, koľko bolo podaných žiadostí o azyl v priebehu roka.

Štúdio TA3 je formátom publicistickej relácie vysielanej v rámci programovej služby TA3. Programom divákov sprevádza moderátor, ktorý v štúdiu diskutuje s pozvaným hosťom na danú tému. V prípade monitorovaného vydania programu sa moderátor zhováral so šéfom misie Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) na Slovensku, ktorým je **Valon Halimi**. Vyjadrenia po anglicky hovoriaceho hosta boli v reálnom čase simultánne tlmočené prekladateľom do slovenského jazyka, čím je v istých momentoch narušená koherentnosť jazykového prejavu.

Sme toho názoru, že monitorovaný program naplňuje definíciu ustanovenia podľa **§ 8 ods. 4** zákona č. 264/2022 Z. z., keďže obsahoval aj komentáre k udalostiam, ktoré sa dotýkali aktuálnej a mediálne preberanej témy (spoločný projekt Veľkej Británie a Talianska súvisiaci s nelegálnou migráciou do Európy). S ohľadom na obsah relácie a charakter podnetu sme tak program posudzovali podľa vyššie uvedeného ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**, podľa ktorého je vysielateľ povinný *„zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“*

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Samotnú reláciu moderátor otvoril týmito slovami: *„Taliansko a Británia chcú spoločne zastaviť nelegálnu migráciu. Premiérka Giorgia Meloniová sa so svojím kolegom Rishim Sunakom dohodli*

na tvrdších opatreniach proti pašerákovi ľudí. Spoločne preto zafinancujú projekt, ktorý má uľahčiť dobrovoľné návraty migrantov do krajiny pôvodu. Taliani len s vypätím všetkých síl zvládajú prílív utečencov cez Stredozemné more. Briti zasa zažívajú extrémny migračný nápor cez Lamanšský úžinu. Sunak priznáva, že situácia v Taliansku je horšia a počty migrantov, ktorí prichádzajú do krajiny je neudržateľný.“ Hneď na to poznamenal, že daná téma bude jednou z diskutovaných tém medzi ním a jeho hosťom z Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Hostia, Valona Halimiho, sa na úvod opýtal, ako bude v praxi vyzeráť projekt V. Británie a Talianska zameraný proti nelegálnym migrantom. V. Halimi v reakcii opísal dva prvky obsiahnuté v projekte spomínaných krajín (systém dobrovoľného návratu migrantov do krajín pôvodu, spolupráca v ďalších oblastiach – ako napríklad kontrola pobreží). Moderátor ďalej skonštatoval, že fenomén nelegálnej migrácie je dlhodobý, pričom od roku 2015 sa hovorí o masívnych prestupoch medzi jednotlivými kontinentmi. Od hostia chcel vedieť, či daný projekt pomôže zamedziť tomuto fenoménu. V. Halimi odpovedal, že jedno opatrenie nemôže zastaviť nelegálnu migráciu. Následne podotkol, že v tejto veci je potrebné hovoriť o zlepšovaní regulárnej migrácie riadnymi kanálmi, z ktorej môže krajina profitovať. Moderátor poznamenal, že politici európskych krajín často zneužívajú migračnú krízu. Ďalej dodal, že migranti zvyknú byť terčom útokov, konšpirácií či hoaxov. Potom poukázal na existenciu dvoch typov migrantov a opýtal sa, ako môže projekt Talianska a Veľkej Británie pomôcť tej skupine migrantov, ktorá to naozaj potrebuje. Host v odpovedi spomenul jednak to, že v preberanej problematike, ktorá zvykne byť konfrontovaná mnohými nepravdivými informáciami, je potrebné pridrižovať sa faktov. Taktiež sa zmienil o dôležitosti snahy zachraňovať životy, pretože veľa ľudí prichádza o život v Stredozemnom mori, pričom konkretizoval, že počas roka už 5000 ľudí zomrelo v snahe dostať sa do Európy. Moderátor vyslovil predpoklad, že obrovský migračný tlak, vplývajúci najmä na vyspelé štáty, sa bude v nasledujúcom období zintenzívňovať. Potom upriamil pozornosť na balkánsku migračnú cestu. Host reagoval tvrdením, že súčasná migračná vlna vedúca touto cestou je neporovnateľná s tou, ktorá bola v roku 2015. Zároveň poukázal, že výrazne väčšie počty sú zaznamenávané na ceste cez Stredozemné more (smerujúc najmä do Talianska). V prípade migrantov idúcich cez balkánsku cestu podotkol, že majorita z nich uteká zo svojich krajín kvôli vojne. V tejto veci tiež pripomenul, že svet čelí bezprecedentnému počtu konfliktov. Podľa V. Halimiho je dobré sa pozrieť na migráciu, ktorá je nezastaviteľná, zo širšieho pohľadu, s cieľom procesy manažovať tak, aby z toho mohli profitovať všetky zainteresované skupiny (migrant, spoločnosť či spoločnosti v krajinách pôvodu). Následne sa moderátor zmienil o tom, že niektorí politici tesne pred septembrovými parlamentnými voľbami strašili občanov nelegálnymi migrantmi. Hneď na to sa hostia opýtal, či nelegálni migranti prichádzajúci ku nám cez Maďarsko predstavujú pre Slovensko problém. V. Halimi povedal, že si to nemyslí. Zmienil sa o štatistike a síce, že v prvej polovici roka asi 11 000 ľudí prišlo neregulárnymi kanálmi cez balkánsku cestu, pričom drvivá väčšina z nich mala záujem pokračovať ďalej na západ. Potom poukázal na to, že mnohí tunajší obyvatelia nepoznajú migrantov a majú obavy, keďže ako krajina máme veľmi nízky počet migrantov - menej ako 5 percent z celkovej populácie Slovenska. Podľa V. Halimiho sa dá na tomto aspekte pracovať prostredníctvom integrácie. Takisto dodal, že keď je niekto migrant, tak to automaticky neznamena, že bude páchať kriminalitu. Moderátor konštatoval, že strach z neznámeho je prirodzená ľudská vlastnosť, pričom sa dotkol jej zneužívania na politické body a aj šírenia hoaxov v iných krajinách ako je Slovensko. V. Halimi následne komunikoval ambíciu spolupracovať s novou slovenskou vládou, a to aj ohľadne nedostatku pracovnej sily, keďže do roku 2025 bude na trhu práce potrebných vyše 300 000 ľudí. Podľa hostia je migrácia jeden z aspektov, z ktorého môže profitovať slovenská ekonomika, a to v prípade, ak sa bude vykonávať správnym, korektným a dôstojným spôsobom pre všetkých. Moderátor upriamil pozornosť na náhodné kontroly medzi členskými štátmi EÚ v rámci schengenských hraníc. V. Halimi poznamenal, že takéto počínanie je legálne, ale môže spôsobiť nebezpečie pre migrantov, keďže pašerákov takéto opatrenia nezastavia. Ďalej vyslovil názor, že lepšie ako zameriavať sa na mechanizmy kontroly, je zameriavanie sa na policajnú spoluprácu zlepšujúcu možnosti efektívnejších kontrol. Moderátor pripomenul V. Halimiho tvrdenie, že migranti zväčša nemajú záujem zostať na Slovensku a ani tu nežiadajú o azyl. Súčasne vyslovil predpoklad, že smerujú najskôr do Nemecka, pričom od hostia chcel vedieť, aké má skúsenosti. V. Halimi to potvrdzoval s tvrdením, že je to tak najmä v prípade ekonomických migrantov. Čo sa týka ľudí unikajúcich pred vojnou (z Afganistanu či Sýrie), povedal, že v ich prípade skôr možno očakávať, že niektorí z nich u nás

požiadajú o azyl. Dodal však, že celkovo máme v porovnaní s inými krajinami pomerne malú početnosť azylantov. V reakcii na to sa ho moderátor opýtal na konkrétne číslo. V odpovedi Halimi porovnával počet žiadostí o azyl na Slovensku s tým, koľko ich bolo v Belgicku. Následne poznamenal, že na Slovensku sa eviduje okolo 200 ľudí za rok. Moderátor otvoril tému počasia ako faktora ovplyvňujúceho intenzitu migrácie. V. Halimi potvrdzoval, že počasie zohráva istú rolu. Zároveň tiež povedal, že súčasné migračné čísla sú neporovnateľné so situáciou v roku 2015 a opätovne zopakoval, že vníma migráciu ako príležitosť. Ako predposlednú otázku sa moderátor opýtal hosta na štatistiku z hľadiska toho, koľko migrantov zahynulo pri pokuse prekročiť hranicu. V. Halimi prezentoval počet za daný rok, pričom pripomínal, že išlo o ľudské bytosti hľadajúce lepší život pre seba či svojich blízkych, a to z rôznych dôvodov, vrátane klimatickej zmeny. Následne spomenul dve priority, o ktoré by sa spoločnosť mala pokúšať. Moderátor poznamenal, že slovenské obyvateľstvo prechováva averziu na pojem migrant, a to kvôli konšpiráciám a hoaxom. Hosta sa na margo toho opýtal, čo by sme mali robiť pre to, aby sme sa nedívali na migrantov cez prsty. Podľa V. Halimi je dôležité poskytovať korektné informácie na základe faktov a viesť ľudí k tomu, aby spoznali migrantov a uvedomovali si, že proces migrácie môže so sebou prinášať aj rôzne pozitíva.

\* \* \*

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach. Je právom vysielateľa vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia.

Diskusie odohrávajúce sa v rámci programov *Štúdio TA3*, sa od iných diskusných formátov vysielaných na danej programovej službe líšia tým, že časových rozsah je v nich podstatne menší. Diskusie tak prebiehajú zväčša tým spôsobom, že moderátor predkladá, s najväčšou pravdepodobnosťou, dopredu pripravené otázky, na ktoré má potom hosť možnosť reagovať stručnými odpoveďami. V relácii zvykne byť hosťom v štúdiu zväčša jeden hosť – odborník na určenú tému. Tak tomu bolo aj v prípade V. Halimiho, ktorý mal možnosť slobodne vyjadriť svoje názory a postoje, ktoré spravidla nemali kategorický ráz, ale skôr odporúčací charakter. Pri svojich vyjadreniach bol veľakrát zmierlivý, bez ostrejšej kritiky k tunajším pomerom.

V podaní sa spomína, okrem iného, hostovo údajne nemorálne nabádania k tomu, aby krajiny profitovali z nelegálnej migrácie a brali ju ako príležitosť. V. Halimi, ako vrcholný predstaviteľ Medzinárodnej organizácie pre migráciu na Slovensku, viackrát vyslovil tvrdenia súvisiace s potrebou hľadať pozitíva v rámci procesu migrácie a komunikoval, že krajinám môže byť proces aj nápomocný, napríklad čo sa týka zaplnenia chýbajúcich miest na pracovnom trhu. Ako pozitívnu príležitosť však nevnímal nelegálnu migráciu, voči ktorej vystupoval, ale tú migráciu, ktorá prebieha legálnym spôsobom, cez legálne toky, pričom vyslovoval myšlienku, že práve podpora takejto migrácie môže zmierniť súčasný fenomén nelegálnej migrácie s prítomnosťou prevádzachov vytvárajúci nebezpečné podmienky, pri ktorých mnohí ľudia prichádzajú o svoje životy.

Podávateľ podnetu tiež namietal, že sa program nepridržiaval svojho názvu a úvodnej témy, keďže sa v ňom rozoberali mnohé veci nesúvisiace s projektom V. Británie a Talianska smerujúcim k potlačeniu nelegálnej migrácie cez Stredozemné more. Moderátor po vyslovení úvodu povedal: *„Aj o tejto téme sa dnes pohovárám s Valonom Halimim z Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Začína sa Štúdio TA3...“* Z jeho strany tak bolo hneď na začiatku naznačované, že v relácii sa budú otvárať aj iné témy. Priamo s projektom dvoch krajín súviseli prvé tri otázky moderátora, čo vzhľadom na celkovú dĺžku relácie (cca 20 minút) nemožno považovať za marginálne.

Podávateľ spomínal aj tvrdenia hosta ohľadne počtu žiadostí o azyl na Slovensku, ktoré mali byť podhodnotené. Týkalo sa to nasledujúceho úseku relácie:

**Moderátor:** „Apropo, máme konkrétnu štatistiku? Nechcem vás trápiť číslami, ale keď hovoríme o číslach, či náhodou viete napríklad, možnosť najbližších hodín, že koľko prípadne žiadostí o azyl máme do tejto chvíle na Slovensku?“

**Valon Halimi:** „Číslo, ktoré môžem dať je za tento rok 230, myslím 230. To číslo mám v hlave teraz z pred pár dní. Keď si to porovnáme s krajinami ako Belgicko, ktoré dosiahlo, do ktorého prišlo 40 000 žiadateľov o azyl, tak vidíte, keď si to porovnáme. Ale na Slovensku je to okolo 200 ľudí za rok.“

S ohľadom na túto námietku uvádzame, že nie je v kompetencii Rady skúmať pravdivosť či nepravdivosť tvrdení hosta. Každopádne však môžeme konštatovať, na základe údajov z oficiálnej stránky ministerstva vnútra SR, že od roku 2019 počet žiadostí o azyl za kalendárny rok by mal prevyšovať hosťom deklarované čísla (napr. v roku 2021 sa na Slovensku malo zaznamenať 370 žiadostí o udelenie azylu).<sup>1</sup> V. Halimi, ako šéf misie, však môže eventuálne disponovať určitými odlišnými internými dátami, pričom treba takisto podotknúť, že vyslovené údaje, netýkajúce sa nosnej témy diskusie, prezentoval ako odhad a nie ako jednoznačné fakty.

V podnete sa takisto uvádzalo, že, cit: „...Zo strany moderátora odznali hrubo skresľujúce informácie o Slovákoch, všetkých hádže do jedného vreca a vykresľuje ich v negatívnom svetle, že vraj sú alergickí na slovo migrant a pozeráme sa na nich cez prsty. Hneď vysvetľuje, lebo podliehame konšpiráciám a hoaxom....“ V tejto súvislosti sme zaznamenali nasledujúce vyjadrenie:

**Moderátor:** „Naši občania sú alergickí na pojem migrant. A čo môžeme najmä v tomto čase urobiť pre to, a teda preto sú alergickí kvôli alebo pre konšpirácie a hoaxy, ktoré sa s tým spájajú. Ale teda čo môžeme každý z nás urobiť preto, aby sme sa naozaj na nich nemuseli pozeráť cez prsty, podľa vás?“

Dané vyjadrenie moderátora malo síce zovšeobecňujúci charakter, predpokladáme však, že mohlo vychádzať z už z dlhodobejšie známych a v médiách prezentovaných informácií o výsledkoch prieskumov, ktoré hovorili o tom, že Slováci patria k národom, ktoré majú najväčšie tendencie uveriť rôznym konšpiráciám a nepravdivým informáciám.<sup>2</sup> Nemyslíme si preto, že išlo o čisto subjektívny názor či postoj moderátora. V prípade daného vyjadrenia však treba prihliadať aj na to, že ide o diskusiu, resp. publicistický žáner, pre ktorý sú typické i kritické postoje a komentáre i zo strany moderátorov a ako také odznievajú v kontexte diskusie, resp. vyjadrení iných prítomných diskutujúcich. V tomto prípade došlo zo strany hosta k nasledovnej reakcii:

**Valon Halimi:** „Je to veľmi relevantné, čo ste povedali. V prvom rade, nepovedal by som, že ľudia sú alergickí. Myslím si, že je to nedostatok informácií, pre ktoré sa bojíme neznámeho. Napríklad aj nejaké jedlo, ktoré nepoznáme, tak sme opatrní a to, čo je dôležité je poskytovať korektné informácie na základe faktov, na základe dôkazov...“

Dané vyjadrenie podľa nášho názoru vyvážilo a takpovediac zmiernilo zovšeobecňujúci charakter moderátorovho vyjadrenia.

Na základe vyššie uvedeného sme toho názoru, že diskusia ako celok bola korektná a objektívna a nebola v rozpore s **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

\* \* \*

## **ZÁVER:**

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby TA3 odvysielaním relácie *Štúdio TA3* zo dňa 19. 12. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.** Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

<sup>1</sup> <https://www.minv.sk/?statistiky-20>

<sup>2</sup> <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/701217-vacsina-slovakov-si-mysli-ze-dokaze-rozpoznat-hoax-sme-nachyli-verit-im/>  
<https://sita.sk/slovaci-sa-opat-predviedli-hoaxom-veria-najviac-v-celej-europe-a-vojna-na-ukrajine-ma-podla-nich-jasneho-vinnika/>

**Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0050/SO/2024)**

**Monitorované vysielanie:** Štúdio TA3

**Deň vysielania:** 19. 12. 2023

**Čas vysielania:** 09:38 hod.

**Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.**

**časový kód záznamu o cca:**

**09:38:00** začiatok monitorovaného záznamu a programu **Štúdio TA3**

**Moderátor:** „*Taliansko a Británia chcú spoločne zastaviť nelegálnu migráciu. Premiérka Giorgia Meloniová sa so svojím kolegom Rishim Sunakom dohodli na tvrdších opatreniach proti pašerákovi ľuď. Spoločne preto zafinancujú projekt, ktorý má uľahčiť dobrovoľné návraty migrantov do krajiny pôvodu. Taliani len s vypätím všetkých síl zvládajú príliv utečencov cez Stredozemné more. Briti zasa zažívajú extrémny migračný nápor cez Lamanšskú úžinu. Sunak priznáva, že situácia v Taliansku je horšia a počty migrantov, ktorí prichádzajú do krajiny je neudržateľný. Aj o tejto téme sa dnes pohovára s Valonom Halimim z Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Začína sa Štúdio TA3. Pekný deň. Rovnako vítam aj vás v štúdiu pán Halimi, pekný deň. Ako podľa vás Británia a Taliansko chcú konkrétne zakročiť proti nelegálnym migrantom? Ako by to malo v praxi vyzerat?*“

**Valon Halimi:** „*To, čo už vidíme v súčasnosti je, že dve krajiny diskutujú spoločne o forme spolupráce. Zatiaľ prebieha diskusia o najmä dvoch prvkoch. Prvý je dobrovoľný návrat. My ako IOM si poznáme, pretože systém dobrovoľných návratov už realizujeme z Európy do zvyšku sveta už od roku 1979, keď sme začali pracovať v Nemecku. Je to veľmi zaujímavý pohľad, pretože sa pozeráme na ochranu migrantov na ceste a zároveň možný návrat do krajín ako Tunisko. A ten ďalší prvok je spolupráca o ďalších aspektoch ako je kontrola pobreží. Tu zatiaľ nie je dostatočný pokrok, pretože ide to i proti medzinárodným zákonom a dufame, že to nenastane.*“

**Moderátor:** „*Nelegálni migranti, to nie je problém posledných mesiacov. Oni sa neobjavili včera. Minimálne od roku 2015 sa hovorí o masívnych prestupoch medzi jednotlivými kontinentmi. Do akej miery je reálne, že tento nový projekt pomôže zamedziť nelegálnej migrácii?*“

**Valon Halimi:** „*Neregulárna migrácia nie je niečo, čomu zabránime nejakým jedným opatrením ako je toto. V prvom rade by sme mali zohľadniť skutočnosť, že keď hovoríme o neregulárnej migrácii, tu musíme najprv hovoriť o regulárnej. Riadnymi kanálmi prichádza veľa ľudí. Čo chceme dosiahnuť je najmä zlepšiť ochranu počas cesty. Začať v krajine pôvodu, tranzit a krajiny destinácie. Dufame, že môžeme profitovať tým, že sa otvoria legálne cesty. Prečo hovoríme o týchto cestách? Prečo hovoríme o tom, aby ľudia mohli bežným regulárnym spôsobom prísť do Európy? Keď sa to podarí, tak to pomôže, a tak sa ubezpečíme, že nebudú musieť žiadať o azyl ľudia zakaždým, pretože to budú aj iné kanály a sme presvedčení o tom, že keď otvoríme regulárne kanály, tak sa nám tiež podarí zvládnuť potreby, ktoré máme tu v našej krajine.*“

**Moderátor:** „*Politici často radi zneužívajú nelegálnu migráciu v predvolebnej kampani. My sme sa o tom presvedčili napríklad na Slovensku. Napríklad to súvisí aj s tým. Poprosím nášho kolegu, aby prišiel môjmu hosťovi upraviť ucho. To znamená odposluch, aby porozumel, čo sa ho pýtam. Živé vysielania skrátka prinášajú aj takéto situácie. Ja dokončím teda otázku pán Halimi. Politici často migračnú krízu, nielen na Slovensku, ale v rôznych európskych krajinách, často zneužívajú. Migranti sú často terčom útokov, ale aj konšpirácií a hoaxov. Treba hovoriť aj o dvoch typoch migrantov. Napríklad ekonomickí, ale aj migranti, ktorí utekajú skrátka zo svojej vlasti pred vojnou, za lepším životom ďalej na západ. Ako tieto konkrétne kroky z dielne Talianska a Veľkej Británie môžu pomôcť migrantom, ktorí to naozaj potrebujú?*“

**Valon Halimi:** „*Áno, máte pravdu. Čelíme mnohým výzvam na základe informácií, ktoré nezodpovedajú faktom. Čiže v prvom rade potrebujeme prístup založený na dôkazoch, na faktoch a jeden je mýtus,*

že každý prichádza do Európy, čo nie je pravda. 80 percent celosvetovej migrácie sa nachádza v daných regiónoch, napríklad v Afrike. To je jeden prvok. A to, čo môžeme všetky členské štáty, o čo sa usilovať je spolupracovať nielen tu, ale i s tretími krajinami a opäť chcem to poďakovať a uistiť sa, že sa pozrieme na migráciu na základe faktov a na základe ochrany, snahy ochrániť a zachraňovať životy, pretože v súčasnosti veľa ľudí prichádza o život v Stredozemnom mori. Už tento rok viac ako 5000 ľudí prišlo o život v snahe dostať sa do Európy. Toto sú prvky, ktoré môžu pomôcť pri vzájomnej spolupráci riešiť tieto problémy. Sú to v prvom rade ľudské bytosti a každé opatrenie, ktoré prijímame, musíme prijímať na základe tohto pohľadu.“

**Moderátor:** „Migračný tlak je obrovský a ešte pravdepodobne aj bude v nasledujúcom období. A ďalšie vyspelé krajiny bude pravdepodobne naozaj ten tlak pokračovať a ešte viac silnieť v novom roku. Ja som spomínal, že migračná kríza trvá minimálne od roku 2015, keď sa utvorila takzvaná balkánska cesta cez Bulharsko, najvýchodnejší členský štát Európskej únie. Podľa Frontexu je práve Balkán akýmsi mostom medzi Tureckom a Európskou úniou. Čo sa s tým dá teda konkrétne urobiť pán Halimi?“

**Valon Halimi:** „Veľmi dobrá otázka. Spomenuli ste rok 2015, rád by som sa k tomu vrátil. To, čo sme videli vtedy, dnes sme v úplne inej situácii. Zažívame nárast cez Stredozemné more a najmä príchod migrantov do Talianska. O 50 000 ich prišlo viac tento rok ako minulý rok, a to, čo musíme zdôrazniť je, že mali sme krízu v Lampeduse - na ostrove museli v jednom období od septembra prijať viac ako 11 000 ľudí vo veľmi krátkom čase. Je to malý ostrov, ktorý má 4000, 5000 obyvateľov. To je kríza, áno. Nemôžeme hovoriť o kríze pre celú krajinu, ktorou je Taliansko. Pokiaľ ide o balkánsku cestu, tu vidíme tiež mierny nárast tento rok, avšak to, čo vidíme zároveň sú tie dôvody, čo vedie k tejto migrácii. Máme takzvanú ako IOM maticu, takzvanú alebo systém, kedy sa pýtame ľudí na ceste prečo, čo ich viedlo k tejto migrácii. Vy ste spomenuli niektoré veci. Ľudia tiež prišli o živobytie. 40 percent týchto ľudí chce dosiahnuť lepšiu ekonomickú situáciu, ale máme ďalších 60 percent ľudí, ktorí unikajú pred vojnou. Afganistan, Sýria a tak ďalej. Takže v prvom rade musíme sa pozrieť na dôvody. Máme bezprecedentný počet konfliktov na celom svete. Na tom musíme v prvom rade pracovať a tu, čo som povedal a chcem to ešte raz zdôrazniť, musíme sa pozrieť na to zo širšieho pohľadu, nielen ako niečo zastavíme, čo je nezastaviteľné, ale ako to môžeme manažovať tak, aby sme z toho všetci mohli profitovať. Migrant, spoločnosť ako aj spoločnosti v krajinách pôvodu.“

**Moderátor:** „My sme mali koncom septembra na Slovensku parlamentné voľby a tesne pred nimi alebo niekoľko týždňov pred nimi, dokonca mesiacov, niektorí politici strašili občanov nelegálnymi migrantmi, že budú na Slovensku znásilňovať ženy a pomaly kradnúť deti a podobné hoaxy. A je nelegálna migrácia na Slovensku, tí, ktorí k nám prichádzali cez Maďarsko, problém?“

**Valon Halimi:** „Úprimne povedané by som to nepovedal. V prvej polovici roku mali sme asi 11 000 ľudí, ktorí prišli neregulárnym kanálmi na Slovensko cez balkánsku cestu, ako som spomenul, ale takmer všetci, veľká väčšina z nich, chce ísť do iných krajín, nie na Slovensko, ale Nemecka, Francúzska, Británie a tak ďalej. To je jedna vec. Keď sa pozrieme na problémy, ktorým sme čelili, v podstate neboli. Možno jeden z aspektov, ktorý čelíme tu i počas volieb a tak, je skutočnosť, že Slovensko má veľmi nízky počet migrantov. Je to malé percento obyvateľstva, vrátane, samozrejme, ukrajinských utečencov, ktorí prišli v posledných dvoch rokoch. Je to menej ako 5 percent. Takže ľudia, keďže nepoznajú mnohých migrantov, tak niekedy majú obavy a ja si myslím, že s tým sa dá pracovať. Môžeme pracovať prostredníctvom integrácie. Snažíme sa to robiť za pomoci právnikov, integračných centier, migračných informačných centier, aby sme dali dokopy migrantov a ľudí, miestnych ľudí, aby sa spoznali navzájom, aby sa pochopili a uvidia, že v konečnom dôsledku sú to ľudské bytosti. Ja som migrantom tu u vás, ale vy tiež môžete byť migrantom inde a neznamena to, že budete páchať kriminalitu len preto, že ste migrant.“

**Moderátor:** „Iste. Samozrejme, pochopiteľne, taká ľudská vlastnosť, obyčajný strach z neznámeho. Druhá vec je, keď je to zneužívané na politické body. Pán Halimi, vy určite aj z iných krajín poznáte príklady šírenia hoaxov práve tohto typu.“

**Valon Halimi:** „Určite, určite. Migrácia žiaľ sa inštrumentalizuje pomerne často v posledných rokoch. Prakticky pre politické dôvody a z iných dôvodov. My zvyčajne chceme pracovať so všetkými politikmi. Teraz je na Slovensku nová vláda. My sa tešíme, že začneme s ňou spolupracovať. Budeme hovoriť o nových kanáloch a najmä diskutovať, najmä nedostatok pracovnej sily, ktoré má Slovensko. Ako iste

viete, do roku 2025 na Slovensku bude potrebných vyše 300 000 na trh práce, pretože ľudia pôjdu do dôchodku a tak ďalej. Takže spoločne s vládou musíme pracovať na tom, ako to riešiť. A jeden z prvkov je udržať si talenty, na tom pracujeme aj s vládou, aby lokálne talenty zostali na Slovensku, ale ďalší prvok a aspekt, z ktorého môže profitovať ekonomika na Slovensku, bude imigrácia, ale môže z toho profitovať len vtedy, keď to urobíme správnym, korektným, dôstojným spôsobom pre nás všetkých.“

**Moderátor:** „No náhodné kontroly na hraniciach so Slovenskom už predĺžili Poliaci, Rakúšania a Česi. Nemecko zasa predĺži kontroly na hraniciach s Poľskom, Českou republikou a Švajčiarskom, minimálne do konca februára. A toto ale migráciu úplne nezastaví. Však áno? Maximálne tak možno spomalí prevádzáčov. Alebo sa mýlim?“

**Valon Halimi:** „V prvom rade schengenské kontroly sú súčasťou legálneho rámca krajiny. Môžu zaviesť takéto hraničné kontroly, pokiaľ sa rozhodnú alebo majú pocit, že je potrebné ich mať. My nie sme hraničnou políciou a necháme to na hraničnú políciu, aby rozhodla, ako je to efektívne. A jedna vec, ktorú vidíme je, že uzatvorenie alebo snaha vytvoriť problémy pre ľudí, aby mohli vstúpiť, to spôsobí, že migranti hľadajú iné cesty a niekedy to vedie k tomu, že práve pašeráci nájdu inovatívne spôsoby, ktoré sú ešte nebezpečnejšie pre migrantov. Takže myslím si, že lepšie miesto, a povedala to pred pár rokmi pani komisárka Ylva Johansson, je, že lepšie ako zameriavať sa na mechanizmy kontroly, by sme sa mohli zamerať na policajnú spoluprácu a tým zlepšiť možnosti lepších kontrol.“

**Moderátor:** „Čo sa týka našich južných susedov, tak kontroly na hraniciach s Maďarskom sa predĺžia do 22. Januára. To je nová informácia z pred pár dní. Mnohí z nich sú, ale ako sme spomínali, ekonomickí migranti a nemajú záujem zostať na Slovensku, ani nežiadajú o azyl. Oni skrátka chcú ísť ďalej na západ, pravdepodobne asi najskôr do Nemecka. Aké máte skúsenosti vy?“

**Valon Halimi:** „Je to tak. V rámci nášho prieskumu sme robili rozhovory s migrantami i tými, ktorí prišli na Slovensko cez balkánsku trasu a je niekoľko destinácií, kam sa chcú dostať. Ľudia z Pakistanu, Iránu, z Maghrebu – tí prichádzajú najmä z ekonomických dôvodov a áno, chcú ísť ďalej do Nemecka a ďalších krajín a zrejme to tak aj urobia. Ľudia z Afganistanu a Sýrie unikajú pred vojnou a konfliktom a u nich môžeme očakávať, že niektorí tiež požiadajú o azyl, ale musíme vedieť, že počet azylantov na Slovensku je pomerne nízke, je to pomerne malé číslo za posledný rok v porovnaní s inými krajinami.“

**Moderátor:** „Apropo, máme konkrétnu štatistiku? Nechcem vás trápiť číslami, ale keď hovoríme o číslach, či náhodou viete napríklad, možnosť najbližších hodín, že koľko prípadne žiadosti o azyl máme do tejto chvíle na Slovensku?“

**Valon Halimi:** „Číslo, ktoré môžem dať je za tento rok 230, myslím 230. To číslo mám v hlave teraz z pred pár dní. Keď si to porovnáme s krajinami ako Belgicko, ktoré dosiahlo, do ktorého prišlo 40 000 žiadateľov o azyl, tak vidíte, keď si to porovnáme. Ale na Slovensku je to okolo 200 ľudí za rok.“

**Moderátor:** „Čo je absolútne neporovnateľné, ale teda v každom prípade, keď sme začínali akýmsi novým projektom, na ktorom participuje Taliansko a Veľká Británia, čo sa dá očakávať v najbližších dňoch? Idú sviatky. Sú, je toto obdobie, všeobecne zima, obdobím, keď migranti migrujú menej a dá sa očakávať, že zase sa to ako keby rozbehne na jar, počas leta alebo nedá sa to takto špecifikovať?“

**Valon Halimi:** „Je prirodzené, že počasie hrá rolu pri migrácii. Keď sme diskutovali s migrantmi počas projektu, vieme, že tá cesta alebo odkedy začnú cestovať zo svojej krajiny pôvodu až kým sa dostanú do krajiny destinácií, to trvá vyše 200 dní. Je to dlhá cesta, prechádzajú ťažkými fázami. Viete si predstaviť cez Líbyu, Tunisko alebo ďalšie krajiny a potom kým sa dostanú cez more sem. Takže môžeme očakávať, že počasie bude zohrávať rolu, ale ako som povedal, tie čísla nie sú tak dramaticky vysoké a ani zďaleka sa to nepodobá roku 2015. Čísla, ktoré vtedy sme mali a ja verím tomu, že nenastane taká kríza ako to bolo, ale keď človek pracuje pre medzinárodnú organizáciu pre migráciu, môžem povedať, že migrácia nie je kríza. Ja rád hovorievam, že migrácia je príležitosťou a keď je dobre riadená, môže priniesť niečo pozitívne pre nás všetkých.“

**Moderátor:** „Apropo, nielichotivá štatistika ma zaujíma alebo číslo, minimálne možno v tomto roku, ale možno aj od toho roku 2015, pán Halimi, máte informáciu o tom, koľko ľudí zahynulo pri tom, ako prekračovali hranice?“

**Valon Halimi:** „Máme projekt, takzvaný projekt, chýbajúcich migrantov a snažíme sa zbierať celosvetové dáta, nielen z Európy, a za rok vyše 50 000 ľudí v snahe prekročiť hranice, či už cez more, pevninu, prišlo o život. To je vysoké číslo. Len tento rok 5000, to je veľmi vysoké číslo a tu i médiá

*majú dôležitú úlohu, aby nezabúdali na to, že sú to ľudia, ľudské bytosti, ktoré sa snažia dosiahnuť lepší život pre seba, pre svoje deti, pre svoje rodiny, unikajú pred vojnou, prišli o živobytie. Tiež klimatické zmeny sú dôvodom, pretože nemôžu zostať vo svojich krajinách. Už päť percent ľudí, ktorí odchádzajú je z dôvodu klimatických zmien a to by sme mali mať na pamäti, aj keď hovoríme o spolupráci, keď hovoríme o hľadaní lepších riešení, toto by sme mali mať na mysli a opäť by sme to mali dať na stôl a povedať, nemôže to takto byť. Takže naša prvá priorita by mala byť zachrániť životy. Druhá by mala byť vytvoriť cesty, vytvoriť legálne cesty pre ľudí, aby by mohli prísť. Máme stratu jeden bilión dolárov, keďže nemáme dostatok pracovných miest v západných krajinách a potrebujeme ľudí, potrebujeme pracovnú silu, tak pokúsme sa to využiť a zabezpečíme dobre vyváženú migráciu a som si istý, že takto môžeme aj znížiť možnosti pre pašerákov, aby zneužívali veľmi ťažké podmienky migrantov.“*

**Moderátor:** „Naši občania sú alergickí na pojem migrant. A čo môžeme najmä v tomto čase urobiť pre to, a teda preto sú alergickí kvôli alebo pre konšpirácie a hoaxy, ktoré sa s tým spájajú. Ale teda čo môžeme každý z nás urobiť preto, aby sme sa naozaj na nich nemuseli pozeráť cez prsty, podľa vás?“

**Valon Halimi:** „Je to veľmi relevantné, čo ste povedali. V prvom rade, nepovedal by som, že ľudia sú alergickí. Myslím si, že je to nedostatok informácií, pre ktoré sa bojíme neznámeho. Napríklad aj nejaké jedlo, ktoré nepoznáme, tak sme opatrní a to, čo je dôležité je poskytovať korektné informácie na základe faktov, na základe dôkazov. A toto si myslím, že je východiskový bod a tým potom keď ľudia spoznajú migrantov a zároveň si uvedomia pozitíva migrácie. Nedávno som použil príklad našej každodennej práce. Nedávno sme boli v Portugalsku so slovenskými orgánmi, kde nás informovali portugalské orgány, že v vo výskume, kde robili benefity a náklady, keď porovnali, sú oveľa pozitívnejšie, keď migranti začnú pracovať, začnú platiť dane spoločnosti a toto sú prvky, o ktorých musíme hovoriť. A som presvedčený o tom, že keď ľuďom umožníme, aby pochopili, že migrácia je v prvom rade príležitosť, po druhé, profituje z nej spoločnosť, videli sme to, a myslím si, že ak toto dosiahneme, tak to bude dobrý krok vpred v tejto diskusii“

**Moderátor:** „Ďakujem veľmi pekne za váš čas a rozhovor. Všetko dobré. Pekný deň.“

**09:57:39** koniec programu **Štúdio TA3**

- upútavka na program **Tajomstvá Slovenska**

**09:57:59** koniec monitorovaného záznamu